

A marosvásárhelyi konferencia tanulságai

írta: Dr. Zwi Willensky (Jeruzsálem)

Mindig értékes és tanulságos időnek fogom tekinteni azt a két szép májusi napot, amelyet a Barisszia- és Aviva-szervezetek meghívására az ifjúsági konferencia alkalmából Marosvásárhelyen töltöttem. Ez a két nap alkalmat adott nekem arra, hogy közelebbről megismerjem az erdélyi zsidó ifjúságnak azt a kétségtelenül rendkívül értékes részét, amely a Barissziákban és Avivákban tömörült.

Ha meggondoljuk, hogy az erdélyi cionizmus milyen fiatal, ha tekintetbe vesszük, hogy a cionista ifjúságnak ugyszólván minden külső támogatás nélkül kellett megkezdenie önmaga megszervezését és zsidóvá nevelését és végül, ha figyelembe vesszük, hogy a zsidó ifjúság az egyoldalú nevelés következtében teljesen a magyar nyelvre van utalva s így a zsidó tudomány és cionista mozgalom irodalma csak nehezen közelíthető meg számára, úgy fentartás nélkül el kell ismernünk, hogy az Aviva és Barisszia működésének rövid ideje alatt valóban rendkívül alkotott. Impozáns eredménye ennek a munkának az a számos csoport, amely a konferencián képviselve volt és tiszteletet parancsoló teljesítmény az ifjúság nívós folyóirata, a „Noár“, amelyet ugyancsak minden külső támogatás nélkül és nyilván nagy erőfeszítések árán tartanak fenn. Marosvásárhelyen egy friss, előretörő ifjúsággal ismerkedtem meg közelebbről, amely kellő öntudattal hangsúlyozza ki a saját egyéniséghez és saját életformákhoz való jogát.

Mélyen sajnáltam, hogy a tárgyalások nyelve miatt nem érthettem meg mindent olyan mértékben, amint szerettem volna. Mindenesetre igyekeztem lehetőleg mindenről informálódni, amiről a konferencián szó volt. Ami a kívülállónak is első pillanatra szemébe ötlött: az erős fegyelem, amely alatt ez a szervezet áll. Bizunk kell benne, hogy ez a fegyelem idővel teremtő áldozatokra is képessé fogja tenni az ifjúságot. Úgy érzem azonban, hogy Barisszia e pillanatban még annyira el van foglalva saját szervezeti és életproblémáival, hogy nem jut ideje organikusan beleolvadni az eleven cionista mozgalomba. A konferencián Giszkalay János programbeszédén kívül, amelyben az ugynevezett barissziánus szellem definícióját fogalmazta meg, nem tartottak egyetlen tárgyi referátumot sem, amely csak nemkép is kapcsolatban lett volna az új zsidó szellemi élet és az épülő Palesztina égetően aktuális problémáival. Különösen feltűnő volt, hogy mozgalmunknak ebben a rendkívül súlyos átmeneti korszakában egy cionista ifjúsági konferencián egyetlen szó sem esett azokról a korszakot jelentő momentumokról, amelyek Palesztinában és Palesztinával kapcsolatban az utóbbi időben felmerültek.

Hogy csak néhányat említsék ama problémák közül, amelyeknek megvitatását fájdalmasan nélkülözték a konferencián:

az általános krízis és annak okai, a cionista végrehajtóbizottság legutóbbi felhívása, amely ugyszólván egy történelmi korszakot zár le, a chalucit és az erdélyi zsidó ifjúság, a kolonizáció gyakorlati és elméleti kérdései, a sékel és a küszöbön álló világkongresszus, az ifjúság szerepe és helyzete az erdélyi cionista mozgalomban.

Még egy csomó problémát sorolhatnék fel, amelyeknek megvitatását nélkülöztem a konferencián és bizonyára vannak az erdélyi zsidó ifjúságnak olyan szellemi problémái, amelyeket én nem is ismerek s amelyekről ugyancsak nem volt szó a konferencián. Ezeket a hiányosságokat mindenekelőtt annak tudom be, hogy az erdélyi zsidó ifjúság még nem talált rá mozgalmunk igazi lényegére és nincs meg a kellő összeforrottsága, mindazzal, ami jelenleg Erez-Jisraelben történik. És ez egyszerűen onnan van, hogy az ifjúság nem olvashatja a palesztinai lapokat, mert nem ért héberül. Hatalmas és friss erőktől duzzadó akarat nyilvánul meg a Barisszia és Aviva létében, de ez az akarat ma még nem termékeny és nem fejlődésképes. Pedig csak ez a két posztulátum biztosíthatja az ifjúság jövőjét és haladását.

Minden ifjúsági mozgalom számára tanulságos, de egyben elrettentő például kell, hogy szolgáljon a németországi Blau-Weiss moz-

galom története. 1918-ban jelen voltam ennek a zsidó ifjúsági szervezetnek a konferenciáján, amely minden képzeletet felülmúlóan impozáns volt. A konferencia keretei vetekedtek a cionista világkongresszusokkal is. Ez érthető, ha meggondoljuk, hogy a Blau-Weiss mozgalomban több mint 16 ezer zsidó ifju volt megszervezve. A Blau-Weiss programja feltűnően hasonlított a Barissziához. Működésüket ugyancsak az erős fegyelem, a feltétlen bajtársi szeretet és a százszázalékos, minden mellékszempontot perhorreszkáló cionizmus jellemezte. Az ifjakat erős akarat és az ügy iránti engedelmesség hatotta át. *De elzárkóztak a való élet realitásai elől, egy saját külön világot, egy cionizmust „sui generis” teremttek ki, amely minthogy távol volt a realitásoktól, nem is volt fejlődésképes.* Azon az impozáns konferencián, amelyen én is jelen voltam, a német zsidóság legkiválóbb vezetői figyelmeztették az ifjúságot a mozgalom szembeötölő hiányosságaira. Martin Buber a teljes hebraizációt követelte, Arnold Barth történelmivé vált beszéde pedig abban a felhívásban csúszott ki: „cé ulmad“ eredj és tanulj. Az ifjúság azonban mereven visszautasította a kívülről jövő beavatkozást és tanítást, csak a saját törvényei szerint akart élni.

A Blau-Weiss egyideig csakugyan nagy-szerűen dolgozott és ugyszólván uralta a németországi cionizmust. A Blau-Weiss végezte el az alapok munkáját és küldte a legjobban képzett pionirokat Palesztinába, akik szakmájukban a legjobbat adták az országnak. Am ezeknek a pioniroknak a legkeservesebb csalódásokat kellett megérniük, mert egész energiájuk és alázatosságuk sem volt elegendő ahhoz, hogy az igazi Palesztinához megkapják a kapcsolatot. Bensőleg idegenek maradtak az országban. Még arra sem voltak képesek, hogy utólag beasszimilálódjanak a palesztinai viszonyokba. *Mert alapjában véve a Blau-Weiss organizáció lényege és szelleme nem volt zsidó, hanem német maradt.* Sokan csalódottan jöttek vissza Palesztinából és minthogy az a néhány vezető, aki annak idején diktatórikus módon irányította a Blau-Weiss mozgalmat, részben cserbenhagyta a szervezetet és részben Palesztinába költözött, az egykor 16 ezer tagot számláló stramm és fegyelmezett organizáció egész rövid idő alatt széthullott, mint a pelyva, úgy, hogy a Blau-Weissnak ma már nyoma sem

Szeptember ötödikén kezdődik a Népszövetség közgyűlése

A világgazdasági konferenciát nemzetközi munkaügyi konferencia követi Genfben

(Genf, május 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tekintettel arra, hogy a Népszövetség alapszabályainak értelmében a Népszövetség rendes évi közgyűlése legalább négy hónappal ennek összeülése előtt kell egybehívni, a tanács jelenlegi elnöke, Stresemann a múlt héten szétküldte a meghívókat a Népszövetség nyolcadik közgyűlésére, amely szeptember ötödikén kezdődik. A szeptemberi közgyűlésnek tárgysorozatán eddig csak kevés pont szerepel, azonban a tagállamok három hónapon belül még előterjeszhetik javaslatukat. A közgyűlésen a nem állandó tanácsnokságok közül három egyéves tanácsnokságot fognak megújítani.

A világgazdasági konferencia már befejezte az általános vitát és most az érdemleges munka következik a bizottságokban és az albizottságokban. A megalakított három bizottságnak rendkívül terjedelmes munkaprogramja van. A legnagyobb érdeklődés a kereskedelmi bizottság munkája iránt nyilvánul meg, amelynek elnökévé Serruyast választották meg. A francia gazdasági életnek ez a kiváló tekintélye megújító beszédében a szabad kereskedelmi vámpolitika mellett foglalt állást, amivel általános feltűnést keltett, noha azzal a fentartással élt, hogy nem a francia kormány nevében beszél, hanem csak egyéni nézetét fejt ki. Azt ajánlotta, hogy a bizottság a kiviteli és behozatali tilalmak kérdésében a határozatot bizza a Népszövetség diplomáciai munkájára és most a nemzetközi gazdasági konferencián érje be az elvek tisztázásával.

MASCAGNI

akinek neve annyira ismert híres operájáról, a „Paraszibeesület“-ről, személyesen jön Kolozsvárra és szombaton

vezényelni fogja mesterművét.

Az a ritka alkalom adódik, hogy megláthassuk egyszer az életben a nagy zenészt, aki most is, 60 éves korában, rendkívüli temperamentummal és zsenialis intuícióval dirigál. Kolozsvár legdisztingváltabb közönsége fog találkozni

május 14-én, szombaton este a Román Operában

található Németországban. Ez a sokezer zsidó fiatalember majdnem teljesen elvesztett a zsidóság számára és betorkollott a német asszimilációba. A legtöbben közülük ma már gyermekbetegségnek tekintik a Blau-Weiss periódust.

Ez a tragikus összeomlás nem következett volna be, ha annak idején a németországi zsidó ifjúság nem zárkózott volna el annyira a zsidó népelet eleven forrásai elől és ha már itt a galutban igyekezett volna lelkileg összefogni az élő Palesztinával. Ez a veszedelem minden maga módján élő ifjúsági mozgalomnál és így a Barissziánál is fennáll. Sőt itt még jobban, mint máshol, mert itt az ifjúság teljesen magára van utalva. Meg vagyok győződve róla, hogy az ifjúság maga is érzi ezeket a hiányosságokat és minden erejéből igyekezik fog azokat mielőbb pótolni és ezáltal a Barisszia mozgalom jövőjét biztosítani.

Biztató jelnek tekintem erre vonatkozólag a konferencia ama határozatát, amely a „Kvucza alap“ megteremtését mondotta ki s amely az első lépés ahhoz, hogy egy eleven és termékeny szellemi kapcsolat és kölcsönhatás fejlődjék ki a Palesztinában dolgozó barissziánusok és az erdélyi szervezet között. Ugyancsak a mozgalom életéről tesznek tanúságot az Európa különböző centrumaiban megalakult Barissziák, amelyeknek együttműködése kétségtelenül hasznos eredményekkel kecsegtet.

Nem fejezhetem be ezt a cikket anélkül, hogy a dicséret és elismerés hangján ne emlékezzem meg külön is az Aviva szervezetről és annak munkájáról. Az Aviva-leányok valóban értékes „avant garde“-ját képezik az erdélyi cionizmusnak és munkájuk mindenképpen méltó a magas ideálhoz, amelynek szolgálatába szegődtek.

Garoffid miniszter ügyi tárca vezetője melök sorsát, még szakban egy törvény bortermeles védelmé vényjavaslatok nagy resztülhajsztatnia ezt úgy, hogy az enged sőt a kormány is amikor már feltörvé És csak ekkor stilt delmének enyhe és termelők egzisztenc idézhető paragrafu Garoffid miniszter hamisítástól a szesz tiltja a kereskedők is árulhassanak. Sőt azon házban bor- teljesen külön aka máshoz nőtt bor- kedelmet.

A parlamenti sz kormány, illetőleg hogy ez a félig k hogy tönkretegye szesziparosok egziszt legfőbb kerestei fo rosok és szeszker elsősorban az állam miniszter érzi meg akkor sem, ha em lendül a haldokló niszter sietett vétó vény teljes befeje nak következtében aki forma szerint igen lakonikus vál megszavazását sürg ségének.

— Nem sürgős miniszterelnök és töltött a szülőterm hogy a borvédelem törvény.

Rövid szünet Bukarestben a hon társra. A mindössz összehívására az eg nak emlékére tart az a propos és a k hogy a lélekemelő ünnepi érzésben a harmóniában olva sebb obstrukció r néhány törvényt. a kormány a tiszt zálásáról szóló jav a fizetések harmo dacára sem fog eg A liberális pá harmónia ide, har fogja obstruálni a sáról szóló javaslat nemzeti pártnak közötti harmónia életü, de csak a harmóniát pont a lat okozza. Ugylát a harmonizálással csinálni.

A történelmi és ellencuzisták k és kölcsönösen m egyedül illetékes az ellencuzisták r csak elméleti jelle árt, viszont Cuzae a mandátumába k viselőknék. Van t lasztójogi törvény kimondja, hogy a kizárnak, elveszti is indította az ennek a paragrafu ellencuzisták ugy cióját, hogy azt ök a valódi antisz nem Cuzae került nem őket, hanem

Fényképészek, amatőrök

fényképészeti cikke- Bernát papirosáruházá- ket legolcsóbban a Bernát papírban szereshetik be. Gluj, (Kolozsvár) Fötér 29.) Kérjen árjegyzéket. A világhírű Imperial lemezek gyári lerakata

Hófehér márványból építették fel Ausztrália új fővárosát

Canberra, az új főváros, egyetlen európai fővároshoz sem hasonlít

(London, május 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Rövid távirati jelentés alapján megirtuk már, hogy az elmúlt vasárnap York hercege, az angol király második szülött fia, ünnepélyes keretek között felavatta Ausztrália új fővárosát: Canberrát. Igen érdekes ennek a városnak a keletkezése, amelyet az alábbiakban ismertetünk:

Ausztráliának új fővárosát, Canberrát tisztára politikai okokból varázsolták elő. Az ausztráliai angol dominiumok között évtizedek óta szivós versengés folyik és Sidney, Melbourne, Adelaide és Brisbane között a versengés egyre nagyobb méreteket ölt. Az ausztráliai egység érdekében mutatkozott szükségesnek az új főváros megteremtése, egy város, mely győzedelmeskedik a helyi érdekek fölött és központositja magában az ötödik világrész minden fontos állami intézményét.

Ennek az új városnak a születése a XX. századnak egyik legsodálatosabb, szinte mesészerű eseménye:

Megvalósult az utópisztikus álomváros

Canberra az első város, amely az építész, a tervező számára minden megkötöttség nélküli határtalan lehetőséget nyújtott. Ausztrália fővárosa a legjobb betonból, hófehér márványból épül. A lakónegyed márványból és vöröhtégtáblából épülő házai között már ültetik a mértani pontossággal kiszámított tágas fasorok fáit, úgy, hogy egy utópisztikus álomváros valósul meg, mely semmiben sem hasonlít a világ többi városaihoz. A háború előtti kor izlésétől teljes egészében eltér Canberra építkezése. A célszerűség szépségét szolgálja minden téglá, semmi romantikus díszítés, gazdag dekoráció nem bontja meg a nemes anyag tisztaságát.

Hatezertől—százezer lakosig

A legnagyobb meglepetés volt a telekspekulánsok számára, hogy az új város építésénél a meglevő vasutvonalakat egyáltalában nem vették tekintetbe. Amikor építeni kezdték Canberrát, még egyetlen vonal sem vezetett abba a derűs szépségű völgybe, amelynek fenyő- és gumifa erdőszégei között épül a világ új metropolisza. Az építkezéssel egyidejűleg kezdték meg a vasutvonalak építését. Az új város teljes egészében egy állami kormányzat teremtménye. Semmilyen más érdekelttség, sem ipari érdekelttség, sem telekspekulánsok nem jutottak szóhoz. A kormány mindezeket a legszigorúbban távoltartotta mindaddig, amíg végleg elkészült a részletes terv, amely pontosan szabályozza a nyilvános kertek, a fasorok, a díszletek és az állami épületek helyét. A csatornázási munkálatok már a háború előtt megkezdődtek, de a magánosok csak 1924-ben vásárolhatták az első házhelyet.

1927 elején az ausztráliai szövetség territorium lakossága még csak hatezer lélekből állt, de augusztusban vagy szeptemberben már átköltözik Canberrába az egész állami kormányzat, úgy, hogy az év végével az új főváros lakossága már a százezeret meg fogja haladni. Harminc négyzetkilométernyi területet hasítottak ki a tulajdonképeni városépítés számára.

Nagy súlyt fektettek arra, hogy kellő helyet biztosítsanak kertek és városi erdők számára, miután a terv szerint Canberra a világ első kertfővárosa lesz. A városterületen kívül százezer akernyi földön nagyszabású, parkokat és egyéb városi üdülő-

helyeket építenek. A város maga lankás dombok félkörében terül el, az egyes kisebb emelkedésekre építik a legfontosabb állami épületeket. Augusztus és szeptember hónap folyamán megkezdődik a népvándorlás Melbourneból Canberrába, az egyéb lakosságon kívül tízezer államhivatalnok költözik át.

A yorki herceg beszéde

A vasárnapi megnyitási ünnepségen a yorki herceg aranykulccsal nyitotta ki a parlament fő-

kapuját és leleplezte György királynak a parlament előcsarnokában felállított szobrát. Ezután felolvasta a trónbeszédet, amelyben rámutatott a parlament megnyitásának különös fontosságára és kijelentette, hogy a brit birodalom olyan népek rendszerén épül fel, amelyeknek mindegyike szabadon folytathatja nemzeti életét, majd arra a jelentőségteljes körülményre utalt, hogy épen most az angol birodalom történetében új korszakot jelentő világbirodalmi konferencia befejezése után ünneplik az új ausztráliai főváros megszületését.

Végül kiosztotta a yorki herceg azokat a kitüntetések, amelyeket az angol király adományozott a vezető ausztráliai politikusok részére az új főváros felavatása alkalmából.

A kantoni vörösök erőltetett menetben vonulnak Csangcsolin ellen

London, május 12. Fengjusiang, a kantoni kommunista kormány ujonnan kinevezett hadvezére, aki teljesen orosz befolyás alatt áll, Csangcsolin előnyomulásának hírére, tegnap negyven-ezer főnyi hadsereg élén erőltetett menetben indult az északi sereg ellen, amelynek jobbszárnyát akarja megtámadni. Fengjusiang serege Hankau felé közeledik.

Háromszázhatvanötezer embert tett hajléktalanná a Missziszipi áradása

Newyork, május 12. A Missziszipi áradásán kívül újabb hatalmas elemi katasztrófák sújtották Északamerika területeit és lakosságát. Az Unió területén hétfőn végigdült szörnyű tornádó Missuri, Nebraska, Texas és Kansas államokban, eddigi becslés szerint 5 millió kárt okozott. A tornádó áldozatainak száma kétszáz-negyvenezere rug, míg a sebesültek száma az ezret is meghaladja. Harminchét falu és vá-

ros pusztult el a tornádó következtében. A Missziszipi árvíz katasztrófájának eddig 778 halottja, 3500 sebesültje van és eddig 365 ezer embert tett hajléktalanná. Az elemi katasztrófák sorát, amelyek az Uniót sújtják, egy chicagói házbeomlás is szaporítja. Tegnap egy négyemeletes épület omlott be, amely 25 embert temetett maga alá, akiknek életbenmaradásához nincsen semmi remény.

Egész Középeurópában téli hideg köszöntött be

(Cluj-Kolozsvár, május 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A verőfényesnek indult tavaszi időt, néhány nap óta esős, szeles és hűvös napok váltották fel, míg az elmúlt éjjel fagyos szentek napjára virradóan hirtelen erősen lehűlt az idő és valóságos téli hideg köszöntött be. A kolozsvár környéki falvakban néhol minusz öt Celsius fokig leleszállt a hőmérő és a késő tavaszi hideg még a feleveleket is lefagyasztotta.

Hasonló hidegről érkeznek jelentések egész Erdélyből is, amelynek minden részében óriási kárt okozott a váratlan fagy.

Budapesti jelentés szerint fagyos szentek napjára az egész országban szokatlanul lehűlt az idő. Szombathelyen 0, Debrecenben minusz 1, Székesfehérváron minusz 4, Pécsen minusz 1 fokot mutatott a hőmérő. A hideg különösen Dunántulon okozott nagy kárt. Kaposvár, Pécs és Székesfehérvár környékén a gyümölcsfák virága elfagyott. A dunántúli szőlőhegyeken lefagyott a szőlők hajtása is. A szőlőkben a kár ötven-hatvan százalék.

Bécs, május 12. Egész Középeurópából szokatlan hidegről érkeznek jelentések. A hirtelen beállott fagy óriási kárt tett a tavaszi vetésben.

Szokolov nem látja kritikusként a palesztinai helyzetet

A Cionista Világszervezet Akcionskomitájának londoni tanácskozása

(London, május 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A cionista világszervezet Akcionskomitája e hónap hatodikán Londonban tanácskozásra ült össze. Résztvettek a gyűlésen az Exekutive pénzügyi és gazdasági tanácsának tagjai, valamint az Akcionskomite negyvenkilenc tagja.

A tanácskozást Leo Motzkin, az Akcionskomite elnöke vezette. Dr. Weizmann, a világszervezet elnöke, a megnyitó-ülésen közbejött akadályok miatt nem jelenhetett meg. Motzkin megnyitójában kegyeletes szavakkal emlékezett meg a szervezetnek ebben az évben elhunyt kimagasló egyéniségeiről, így elsősorban Achad Haamról és a közelmúltban elhunyt Hermann Cohnheimről, az amerikai Keren Hajjeszód kincstárnokáról. A tagok a megnyitó-beszédnek ezt a részét állva hallgatták meg. Beszéde további során sajnálattal emlékezett meg arról, hogy az Akcionskomite nem Palesztinában tarthatta meg jelenlegi ülését. A mostani tanácskozások — ugymond — három főproblémát fognak felölelni: a gazdasági krízist, a nemzionistákkal való együttműködés problémáját és a tizenötödik cionista kongresszust.

Nachum Szokolov az Exekutive elnöke volt a következő szónok. Jelentette, hogy a cionizmus politikai helyzete az egész világon, különösen Angliában és Franciaországban kedvezően alakult. Nehézségek csak Palesztinában állanak fenn, de itt is tisztára gazdasági természetűek.

A helyzet komoly ugyan, de nem tekinthető kritikusként. Mindazonáltal heroikus megerőltetésre van szükség, hogy Palesztinában az új-építés alapjai a további munka érdekében megszilárduljanak.

Kish ezredes, a palesztinai exekutive vezetője jelentést olvasott fel az ország általános helyzetéről. Véleménye szerint a krízis már túl van a csúcsponton és ha a szükséges lépések megtörténnek, akkor bizalommal lehet tekinteni a jövőre.

Dr. Artur Hantke, a Keren Hajjeszód direktóriumának vezetője a most Palesztinában székelő Keren Hajjeszód főirodájáról tett jelentést. Kiemelte, hogy amióta ez az új-építési intézményünk Palesztinában működik, a bevételek hatvan százalékkal emelkedtek és pedig 2,220,000 fontról 6,600,000-ra.

M. Uschischkin, a Keren Kajemet elnöke a Zsidó Nemzeti Alap működéséről tett jelentést. Az alapnak a folyó évben egymillió és háromszázezer font jövedelme volt. Erős és megdöntetlen eredménye a Keren Kajemetnek az a kétszázézer dunam föld, amin zsidó termelőmunka folyik.

— Averscu tábornok Aradon. Bukarestből jelentik: Averscu tábornok a napokban Aradra utazik, ahol átveszi az első rosiari ezredet és nagy ünnepséget rendeznek tiszteltetésére.

Németo a rajna

A párisi német

(London, május 12.) A „Daily Telegraph” hítelei értesülése párisi német nagyszombatot nagyfontosságú külügyminiszterrel fekvő Hoesch párisi utasítást kapott ügyminiszteriuma a rajnai megszállás. Rieth kormány Briandnak, hogy vár-lerombolások tehát Németország zedés négysszáz

A kolozs

Lupu Em

(Cluj-Kolozs tudósítójától.) Két külföldi a v gálóbíró a kolozs milliós sikkasztás elsőnek emlékeztetés jelentés folytán a hoke a kolozsvári főnöke: Emil Lu nemlétező tanítókban, következtetés mintegy 1.500,000. Lupu Emilt, révén egyszerű felelős pozíciójában takták és átkísér az első pillanato tévedt irodafőnöki zatos sikkasztás nek, hogy üzemeltathatta anélkül, domást ne szereletartóztatása all amelyben többek

A rom

Vesztes

(Bucuresti-tudósítójától.) A kormány gazdasággal, amely török memorandumot a fálított össze, az Uj Kelet. részletes lefoly

Marcu dr., selőjének meg általános von helyzetét. A jma 749 fűrés épületekkel, gberendezésükkel viselnek. A faerőt állít elő, által igénybevet 20 százalékat. 614 ezer ton 465 ezer ton mennyiségnek 1925. évi exp faárúért országba,

miáltal a faipal szereplő megelőzve a százalékat te

Amióta a indult, a faip

20%

árlészállítás mellett fest, tisztít, mos a

„CRISTAL“

gőzmosó-, vegytisztító- és kelmfestő-gyár. CLUJ Telefon 500.

Az ország nagyobb városaiban képviselve

Fióküzletek: Calea Regele Ferdinand 132.
Piata Mihailu Viteazul 4.
Str. N. Jorga 2.
Str. Regina Maria 9.
Calea Motilor 49.

Németország engedékenységre is hajlandó a rajnai kiűrités megszüntetése ellenében

A párisi német nagykövét helyettesének fontos tanácskozásai Briand külügyminiszterrel

(London, május 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Daily Telegraph“ diplomáciai munkatársa hiteles értesülésre hivatkozva azt írja, hogy Rieth párisi német nagykövetségi tanácsos pénteken és szombaton nagyfőntosságú kérdésekről tárgyalt Briand külügyminiszterrel. Rieth, aki a jelenleg betegen fekvő Hoesch párisi német nagykövétet helyettesíti, utasítást kapott kormányától, hogy a francia külügyminisztériumnál tegyen kezdeményező lépéseket a rajnai megszállás megszüntetésére nézve.

Rieth kormánya nevében hivatalosan bejelentette Briandnak, hogy a nagyhatalmak által követelt vár-lerombolások a keleti határon már megtörténtek, tehát Németország már teljesítette a versaillesi szerződés negyvenharmadik szakaszában előírt

kötelezettségeket és így jogában van kívánni a Rajna-megszállás teljes megszüntetését. A tudósító értesülése szerint ezen a ponton a német birodalmi kormány Franciaország iránt engedékenységre is hajlandó.

Ellentétes ezzel a hírrel a „Times“-nek az a jelentése, hogy Rieth csak folyóügyeket beszélt meg a francia külügyminiszterrel és nem tett neki formális előterjesztést a megszállás megszüntetésére nézve.

Briand pedig ép olyan tartózkodóan viselkedett, mint eddig, ami érthető is, mert a francia közvélemény tekintélyes része még mindig ellenszenvvel nézi a locarnoi metódust és ezért Briandnak óvatosságnak kell lennie.

A kolozsvári tanfelügyelőség sikkasztási botrányának szenzációs fejleményei

Lupu Emil két tanfelügyelőt vádol a sikkasztások értelmi szerzőségével

(Cluj-Kolozsvár, május 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Két hónapja szinte megszakítás nélkül folytatja a vizsgálatot Persescu Leonida vizsgálóbíró a kolozsvári tanfelügyelőségénél felfedezett millió sikkasztás ügyében, amelyről annak idején elsőnek emlékezett meg az Uj Kelet. Névtelen feljelentés folytán megindított vizsgálat megállapította, hogy a kolozsvári kerületi tanfelügyelőség irodafőnöke: Emil Lupu 1925 év elejétől kezdődően nemlétező tanítók fizetését vette fel minden hónapban, következetes rendszerességgel és ílymódon mintegy 1.500.000 lejzel károsította meg az államot.

Lupu Emil, aki szorgalma és megbízhatósága révén egyszerű tisztviselőből dolgozta fel magát felelős pozíciójába, az elmúlt hónap elején letartóztatták és átkísérték az ügyészség fogházába. Már az első pillanatokban nyilvánvaló volt, hogy a megtevédt irodafőnök nem egyedül követte el a sorozatos sikkasztásokat, mert nem látszott valószínűnek, hogy üzemelt két teljes éven keresztül folytathatta anélkül, hogy közvetlen felettesei erről tudomást ne szereztek volna. Valóban, Lupu Emil letartóztatása alkalmával töredelmes vallomást tett, amelyben többek között azt állította, hogy ő eszköz

volt csupán egyes felettesei kezében.

Persescu vizsgálóbíró lankadatlan eréllyel folytatta a nyomozást, hogy a nagyszabású sikkasztások minden részletre világosságot derítsen. Mindenekelőtt is kihallgatta a vizsgálóbíró Porutiu tanfelügyelőt, majd Olteanu jelenlegi tanfelügyelő kihallgatása következett. Lupu Emil ugyanis kihallgatása során Porutiuu vezette meg, mint a nyugtalanítások értelmi szerzőjét, aki büntetésre volt a visszaélések elkövetésében. Időközben Porutiu megvált tisztségéről, helyébe Olteanu került, akinek működése alatt a visszaélések tovább folytak. Ma délelőtt a vizsgálóbíró kabinetjében szembesítették egymással a két főtisztviselőt. A szembesítés eredményéről még nem szivárgott ki semmi.

Persescu vizsgálóbíró folytatja a vizsgálatot, amely most annak megállapítására irányul: hány tanító szenvedett hátrányt a tanfelügyelőségen elkövetett szabálytalanságok következtében. Az ügyaktái Bossie főügyész előtt fektésznek, aki előreláthatólag újabb szenzációs letartóztatásokat fog ebben a nagy port felvert és országsszerte kommentált bűnügyben elrendelni.

A romániai fatermelők újra megalakították országos szövetségüket

Veszteséggel zárták 1926. évi mérlegüket az összes erdőipari vállalatok

(Bucuresti-Bukarest, május 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lapunk más helyén foglalkozunk a kormány gazdasági bizottságának tegnapi ülésével, amely többek között az épületfaexportörök memorandumával foglalkozott. A memorandumot a fatermelők országos kongresszusa állította össze, amelyről röviden már beszámolt az Uj Kelet. A nagylejtőségű kongresszus részletes lefolyását az alábbiakban közöljük:

95 millió aranylej

Mareu dr., a bukovinai favállalatok képviselőjének megnyitóját H. Brauner főtitkár általános vonásokban vázolta a faipar sulyos helyzetét. A jelentés szerint Románia területén ma 749 fűrésztelep van, amelyek a különböző épületekkel, gépekkel, iparvasutakkal és más berendezésekkel 95 millió aranylej értéket képviselnek. A fatelepeken 950 motor 75 ezer lóerőt állít elő, vagyis az ország egész nagyipara által igénybevett motorikus erőnek körülbelül 20 százalékát. Az 1925-ben exportált 4 millió 614 ezer tonna különböző árukból 2 millió 465 ezer tonna faanyag volt, vagyis a kivitt mennyiségnek több, mint 50 százaléka. Az 1925. évi export 29 milliárd lej volt, amelyből

faárúkért 6240 millió lej folyt be az országba, vagyis az összkivitel értékének 21,5 százaléka,

miáltal a faipar közvetlenül a 25-22 százalékkal szereplő gabonaexport után következett, megelőzve a petróleumkivitelt, amely csak 19,85 százalékot tett ki.

Amióta azonban a lej állandó emelkedésnek indult, a faipar óriási veszteségeket szenvedett.

A fa ára ugyanis a világgiazi paritástól függ, vagyis ugyanannyi mennyiségű fáért külföldön általában azonos összegű valutát kap az exportör, de lejre átszámítva, vagyis a belföldi fizetések-nél abnormis különbözések mutatkoznak. Általában ez a valutadifferencia az utolsó négy esztendőben 25 százalékot tett ki, amely azért juttatta válságba a faipart, mert a lej emelkedésével a nyersanyag ára és a munkabérek egyáltalán nem csökkentek, sőt állandó emelkedésben vannak. Emiatt a faexport ma már teljességgel lehetetlen, mert

a termelési költségek felülmúlják a világgiazi árakat.

Mindamellét a termelést nem lehet egyelőre beszüntetni, a készletek folyvást növekednek, a fűrészvállalatok adósságai a sulyos kamatternek mellett állandóan sulyosbodnak és rövidesen az a helyzet állhat elő, hogy a faiparba investált horribilis tökékek odavesznek. Ez azonban nem csupán a faipar összeomlását fogja maga után vonni, hanem a hitelező bankok csődjét, a vasut bevételeinek horribilis csökkenését is és olyan munkanélküliséget, amilyent Romániában még nem ismernek.

A termelési költségek komponensei közül a faárak 20 százalékát teszi ki a nyersfa, 50 százalékát a munkabérek, 16 százalékát a vasuti fuvardíj, 4 százalékát a kikötőben való kezelés, 6 százalékát az adók és 4 százalékát az exportvámok, a kamatok figyelmen kívül hagyásával. Évente körülbelül 110 ezer vagon fát termelnek, ami köbméterenként 900 lejbe kerül.

Egyedül munkabérekben közel kétfélmilliárd lejt fizet ki évente a faipar.

Mi lesz ezekkel a munkásokkal, ha munka nélkül maradnak, mint ahogy a besztecevolgyi és máramarosi munkások már elvesztették kenyereiket? A termelési költségeket megdrágította maga az állam is, amely a kincstári erdők fájának árát nemrég 50-60 százalékkal felemelte. Ez az áremelés teljesen fölösleges volt, mert a kitermelést eddig is nagyon megszorították és a jövőben még jobban redukálni fogják.

Nem lesz bérleszállítás

A fent felsorolt termelési költségek közül az állófa ára magától csökkenni fog, mert a mai árak mellett senki sem vásárol erdőt. Ez a tényező tehát nem lesz befolyással a faipar jövőbeni helyzetének kialakulására. A munkabérek azonban nem lehet leszállítani, mert a megélhetés egyre drágul. Nem marad tehát más hátra, mint a fuvardíjak, adók és illetékek leszállítása, ami azonnal jótékonyan éreztetné hatását. A mai fuvardíjak átlag 15 százalékkal magasabbak, mint háboru előtt, éppen ezért a faiparban kedvezményes tarifát kér, vagy pedig az iparpártolási törvényben foglalt 45 százalékos szállítási kedvezményt, mert

a CFR jelenlegi tarifája 68 százalékkal drágább a cseh-szlovákiaiánál,

25 százalékkal a lengyelországinál, 68 százalékkal az ausztriaiánál és 55 százalékkal a jugoszláviaiánál. Ilyen körülmények között az exportilletékek, amelyek ma minden fatermelő államában amugyis anachronizmusok, teljesen fölöslegesek.

A Foresta exportisztikája

Steuermann galaci nagy exportör hiteles statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy a tavaly óta milyen nagymértékben esett vissza a román fakivitel. Míg például 1926 január 1 és április 1 között a galaci kikötőből 9274 vagon fűrészárut exportáltak, 1927 első negyedében csak 3952 vagon épületfa ment külföldre. Az export csökkenésére legjelemezőbb, hogy

tavaly márciusban még 4202 vagon épületfát exportáltak, most áprilisban pedig már csak 1910 vagon.

Rosenberg Siegfried, a Foresta vezérigazgatója kimutatta, hogy ez a cég, amely Románia legnagyobb favállalata, 1926 január 1 és május 1 között 30.700 vagon fát exportált Északafrikába, 1927-ben mindössze 2825 vagon, Franciaországba tavaly 37.796 vagon, ez idén 1100 vagon, Angliába 30 ezer vagon, az idén semmit, Délamerikába 1926-ban 35 ezer vagon, az idén 2100 vagon, Olaszországba tavaly 60 ezer vagon, ez idén pedig egyáltalán nem exportált.

Az adók légión

D. Butculescu, a regáti fatermelők egyik vezetője, arról beszélt, hogy a különböző adók milyen sulyosan befolyásolják a termelési költségeket. Ha a lábon álló fa köbméterének árát 200 lejben vesszük, ahhoz a következő adók járulnak: Az erdővásárlás után 60 százalék, vagyis 12 lej, mezőgazdasági adó 18-50 százalék, vagyis 32 lej, 16 százalékos kereskedelmi adó, vagyis 32 lej, összesen tehát 72 lej. Ezután jönnek azonban a különböző lokális illetékek: Usztatási illeték 20 lej, megyei illeték 3 lej, községi illeték 5 lej, exportvám 4 lej, forgalmi adó 40 lej, összesen 180 lej. Mindezekhez azután hozzájárulnak a munkások után fizetett különböző adók, a horribilis szállítási költségek, közvetítési díjak, kamatok és egész sereg más kiadás, amely miatt

a faipar fizeti ma Romániában a legtöbb adót.

Ezek után nem csoda, ha egy-két kivételtől eltekintve, az összes faipari vállalatok kisebb-nagyobb deficittel zárták le elmúlt évi mérlegüket.

A kongresszus ezután határozati javaslatot fogadott el, amellyel a kormány gazdasági bizottsága tegnap már foglalkozott. A hivatalos program befejezése után a kongresszus delegátusai bizalmas értekezletet tartottak, amelyen a fatermelők országos szövetségének újból való megalakítását határozták el.

Mérvők

Megjelent „Műtő“ IV. kötet. Ára 660 lej LEPAGE-nál. Utánvétellel portómentes szállítás. — Kérjen műszer- és műszaki papír-árjegyzéket.

Közgazdaság

Tőzsde

A piacon ma szokatlan élénkség uralkodott, nagyobb üzletkötésekkel. Nyugati devizákban állandó kínálat van lanybuló tendenciával.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka-rest	Buda-pest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3190—3200	—	—	49075	3190	11034	13672	650 ¹ / ₄	1923 ¹ / ₂
Newyork ..	165 ¹ / ₂ —166 ¹ / ₂	51981	51981	2552	166	57360	71065	3376 ¹ / ₂	—
London	806—808	2526 ¹ / ₂	2526 ³ / ₈	12402	805	2787 ¹ / ₄	3453	16407	48593
Páris	655—665	2037 ¹ / ₂	2037 ¹ / ₂	—	652	2248 ³ / ₄	2784 ¹ / ₂	13265	3917 ³ / ₈
Milano	900—910	2830	2817 ¹ / ₂	13850	905	3105	3854	18362	541 ¹ / ₂
Prága.....	490—492	1530 ¹ / ₂	1540 ¹ / ₄	—	492	1698 ³ / ₄	2105 ¹ / ₂	—	296 ¹ / ₄
Budapest ..	2895—2905	906250	9060	—	2930	—	12386	590 ¹ / ₈	—
Belgrád	—	913	913 ¹ / ₂	—	295	1007 ¹ / ₂	1248 ¹ / ₂	5947	176
Bukarest ..	—	331	329	1610	—	362 ¹ / ₂	419	2150	63 ¹ / ₂
Varsó.....	—	58	580750	—	1850	6410	7944	37812	—
Bécs	2335—2345	7317 ¹ / ₂	7315	—	2340	8972 ¹ / ₂	—	475	—
Berlin	3945—3945	12310	12315	—	3920	13587	16830	799 ³ / ₄	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 329, Páris 1610, Budapest 362¹/₂, Bécs 44900, Prága 2150.

Vám- és forgalmiadómentesek a külföldi könyvek, folyóiratok és kották. Bukarestből jelentik: Tekintettel arra, hogy az új behozatali vámtarifából nem tűnik ki pontosan, hogy egyes sajtótermékek melyik tétel alá tartoznak, a pénzügyminisztérium a jövőre vonatkozólag értesítette a vámhivatalokat, hogy az idegen nyelven írott könyvek, kották, időszakos folyóiratok és szemlék, divatlapok füzve, kartonban, vagy kötve, ugyancsak nem románnyelvű napilapok és bármilyen más közlönyök, lapokban, füzve, kartonban, vagy kötve a vámtarifa 851. tétele alá tartoznak, vagyis vámmentesek. A fenti sajtótermékek után forgalmi adót nem kell fizetni.

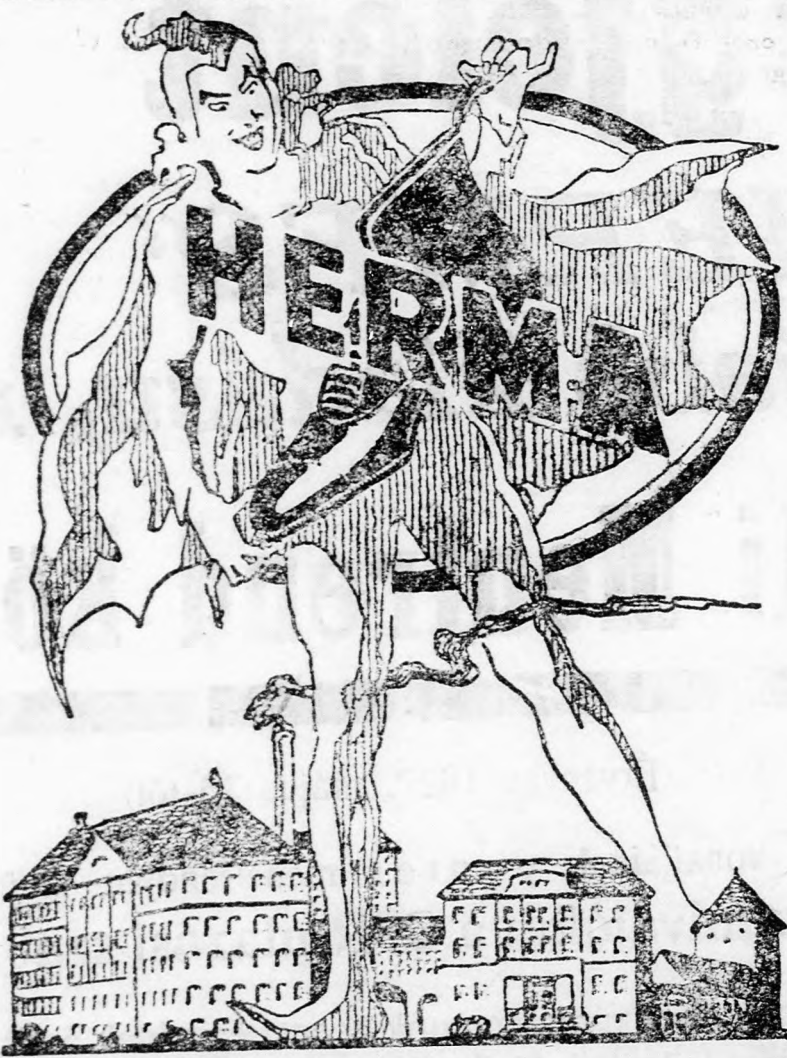
Az importárak forgalmi adója. A pénzügyminisztérium közzétette az értesítést a vámhivatalokhoz, hogy a forgalmi adó kiszámításánál csak az importáru számlabeli értékét, a vámilletéket és a fuvardíjat szabad figyelembe venni, minden más többlet kizárásával. Ennek a három tételnek az összesége után kell tehát a megfelelő forgalmi adót fizetni. Ez a rendelkezés átmeneti jellegű, mert rövidesen elkészülnek a hivatalos átlagárakat megállapító táblázatok és akkor a forgalmi adót ezek szerint fogják kiróni.

Felére szállították le a tojás kiviteli vámját. Röviden jelentették, hogy a kormány gazdasági bizottsága tegnap ülést tartott, amelyben foglalkozott a fűrészartermelők ismeretes kívánságaival, a román-olasz kereskedelmi tárgyalások kérdésével, valamint a husvéti ünnepek alatt befutott külföldi áruk elvámolásának ügyében. Az épületfatermelők ügyét a bizottság beható vizsgálat tárgyává fogja tenni,

míg a vámtarifa alkalmazására vonatkozólag elyben kimondották, hogy az április 13-án feladott áruk még a régi tarifa szerint elvámolandók a megérkezés időpontjára való tekintet nélkül. Manolescu államtitkár ebben a kérdésben részletes jelentést terjeszt a bizottság legközelebbi ülése elé. Végül a legfőbb gazdasági bizottság az exportilletékek leszállításával foglalkozott és elhatározta, hogy a tojás kiviteli vámját május és október elseje között 1 lejről 50 banira, október és május elseje között pedig 2 lejről 1 lejre szállítja le darabonként. A petróleumtermékek, gabonafélék és más cikk exportilletékeinek leszállítása tekintetében Manolescu államtitkár felhatalmazást kapott arra, hogy a költségvetés lehetőségein belül tegyen előterjesztést, mert ha a vámok csökkenése folytán nagyobb eltulodások állanak elő, a kormány kénytelen volna új adókkal helyettesíteni az illetékeket.

Megszűnt a gabona 1 százalékos illetéke. Az illetéki vezérigazgatóság átiratban értesítette a CFR és a vámügyek vezérigazgatóságait, hogy az új illetéktörvény megszorította a gabona és örleménykereskedelem kérdésében 1926 július 29-én kiadott 197,104 számú rendeletnek az 1 százalékos proporcionál-illeték szedésére vonatkozó hatályát, amennyiben ez az illeték ezentul csakis az örlemények, mint például az összes lisztfélék, korpá, takarmánypogácsák, lisztes tészták, maláta stb. után kell fizetni. A gabona után csak akkor kell az 1 százalékos illetéket fizetni, ha exportra kerül.

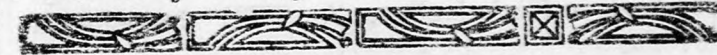
Románia új behozatali vámtarifája magyar nyelven. Abszolút áttekinthető, világos és praktikus könyvben jelentette meg Románia új behozatali vámtarifájának pontos magyar fordítását dr. Bereczky Ernő, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara referens titkára, aki a központi vámtanács tagja. Mint Erdély legjobb vámspecialistája, Bereczky dr. a nehézkes vámelnevezéseket a legpontosabb műanszok figyelembevételével fordította le, ami eleve kizárja a súlyos vámbírságokkal járó rossz deklarációt. A könyv kezelhetőségét nagyban fokozza, hogy a vámtételeket rovatbeosztásban adja, azonkívül betűrendes tárgymutatóval, ami sok időmegtakarítással jár és a tévedéseket is lehetetlenné teszi. Külön előnye Bereczky dr. vámtarifájának, hogy közli az importőrök részére nélkülözhetetlen göngysúly-szabályzatot is, amely nélkül nem lehet semmilyen árunál a vámot pontosan kikalkulálni. Végül a könyv leközli az új fénytűzési és forgalmi adótörvényt az A, B és C lajstromokkal. Az új vámtarifából kétféle kiadás jelent meg, amelyekből az egyik 350 lej, a másik pedig 800 lej. A 800 lejes, finom papíron és izléses kötésben megjelent vámtarifa vevői hat hónapon keresztül ingyen kapják az összes időközbeni tarifamódosításokat, döntvényeket és vámrendelkezéseket, amelyek beillesztésére a könyv külön betéteket tartalmaz. Bereczky Ernő dr. vámtarifájának mindkét kiadása megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályánál.

Első Nagyszebeni Cipőgyár Rt. - Sibiu

Mozgőszínházak mősora pénteken, május hó 13-án: mindkét moziban szenzációs premier

Select-Mozgó	Urania-Mozgó
Az elsülyedt flotta	Az utolsó akadály
Rendkívüli látványos dráma, 10 felv. A főszerepekben világhírű művészek: Eszterházy Ágnes és Bernhard Goetzke.	Szenzációs filmdráma 8 felv. Buffalo Bill életéből. Rendezte Cecil B. de Mille. A „Prodiscorp” filmgyár remekműve. Főszerepekben William Boyd a „Volgahajós” főszereplője, Margueritte dela Motte az „Ismeretlen katona” filmből.

קאנקורד

אונטערנעמט ארטה. אור. געמינדע זוכט איינען ש"ב פ"ר זאפארט. אשערענדע מוסען בעזעצן קבלות פון 3 אונערקאנטע רבנים דע אורד נייערליך בעזעצט זיין מוסען. אשערענדער דער בעל תפילה אונד בעל קורא איזט אונד קליינע פאמיליע האט ווירד בעפארענט. רייעשפעזען ווערדען נור פ"ר בערופענען רעטור-ניערט. בייא בערופונג ווירד געהאלט בעמערקט. אשערטע ווערדען געריכטעט אן דער Orth. izr. hitköszeg előjárósága per Fischer Salamon, Jernut, jud. Tárna Micá.

Minden nap veszít
vele, ha nem követi a kultura menetét. Az Ex Libris négy nyelvű könyvismertető folyóirat mindenről tájékoztatja Önt. Küldjön 20 lejt egy próbaszámért Lepage-nak, Kolozsvár

7 május 13
entette,
ncia
etere rendezett
ek adott kife-
világon, mert
látszik a leg-
zhetünk sike-
ünkkel álljuk
óva intette az
ó évi közgyü-
ajlott le Buka-
intézet rendes
Székely Ferenc
tudomásul vette
üzletévi tevé-
riából átalakult
a nagyarányu
és a közgyűlés
gnak az elért
rög kormány-
királypártiak és
ármaztak, több
Attól tartanak,
lició bomlására
vész fiának
jelentik: Re-
vívésnek a fia
lett. A fiatal
ntai-Neblauban
lónál az esőtől
t egy fatörzshe
a alá temetve.
a szerencsétlen-
és Renoir még
s, barátja azon-
Mexikóban.
k kijelentette,
át Mexikóban,
ó felkeléseknek
állandóan za-
eiffer Alfréd
főn este fél 9
ben tartja a ki-
hangversenyét.
erre az estére,
sikerét és magas
mai: Dohnányi:
Moussorgsky:
stb. Az ének-
eder, Strauss:
ang Boitó nagy
gyek Lepagenál
ngyilkos lett.
Thomas Mann-
nak huga bus-
lett. A nagy író-
vére is öngyil-
Ehenség a cot-
él jelentik: Teg-
y Dobrescu piló-
Morau-gépét a
felszállás után
y méter magas-
korlatozó rosióri-
és három köz-
repülők könnyebb
eljesen összetört.
szállítja hadi
ól jelentik: To-
éirkálóinak szá-
adó leszállítani,
ykes ágyukkal
zzájáruhához
tengerallattjárói-
Ezeken a kér-
ülő három hata-
eti legénységre
éseket fog tenni.
merika 100 ezer,
gerészeti legény-

él, Cluj

SPORT

A Hakoah sikerei Amerikában
Hakoah—All Stars 2:1. Hakoah—Sparta 2:2

A bécsi Hakoah amerikai turnéjának további mérkőzései során vasárnap és hétfőn Chicagóban vendégszerepelt, ahol az All Stars és az ottani Sparta voltak ellenfeleik. A kiválóan játszó Hakoah első nap 2:1 arányú győzelmet aratott ellenfele fölött, a Spartával pedig 2:2 arányban eldöntetlenül végzett.

Az All Stars elleni küzdelem óriási érdeklődés mellett ment végbe, hatalmas közönség és a város polgármesterének jelenlétében. A Hakoah csapata Schwartzal és Häuslerrel megerősítve állt ki az All Stars ellen és az első félidőben nagy szél ellen játszva, nem tud eredményt elérni. Ezzel szemben egy chicagói támadásnál Fábiana durván rárohant, ez külti a labdát, amelyet az egyik chicagói csatár értékesít. Helycsere után a Hakoah döntő fölénybe kerül, bár Schwartz már az első félidő 10. percében sérülés miatt kiállni kényszerült. Helyébe Katz ugrott be. A Hakoah támadást támadásra vezet, Gold szabadrugásból kiegyenlít, majd Häusler átadásából Nikolsburger a győztes gólt is eléri. Még a mérkőzés befejezése előtt a Hakoah egy harmadik gólt is lő, a bíró azonban lefújja a mérkőzést, anélkül, hogy a gól jogosságát elismerné.

Tizenöt ezer néző előtt zajlott le a Sparta elleni találkozás, amelyre a prágai játékosokkal megerősített cseh csapat különös ambícióval készült. A vezető gólt a vendéglátók érik el az első félidőben. Helycsere után Häusler kiegyenlít, sőt Fischer, a vezető gólt is megszéri. Már-már úgy látszik, hogy a Hakoah győztesen hagyja el a pályát, midőn az utolsó pillanatban Fábiana egy elnézése segítségével az amerikaiak kiegyenlitenek. A Hakoah együttesét ezuttal Guttman is megerősítette a centerfedezet posztján, egyébként pedig a következő csapat szerepelt a mérkőzéseken: Fábiana, Scheuer, Gold, Fried, Hess, Barbak, Schwartz, Häusler, Nikolsburger, Wortmann, Fischer. Még hat mérkőzést abszolvál a Hakoah, majd június elején hazatér Európába.

Kibővítik a tizenhatosot? A jó öreg tizenhatosról, vagy műnyelven, a büntetőterületről van szó ezuttal. A skót futballszövetség átirattal fordult az Internacional Boardhoz, mint az illetékes szabálymódosító fórumhoz, hogy a büntetőterület nagyságát 16-50 méterrel 27-50 méterre emeljék fel. Amennyiben ezt az ajánlatot elfogadják, úgy a játék képe — ép úgy, mint az offside szabály módosításánál — lényegesen megváltozna. Mindenesetre nagyobbodna a terület, amelyen belül fokozottabb respektussal kell viseltetni a durvaság és hands szabályaira.

Az UTE Temesváron játszik a Kinizsi-vel. A magyar futballbajnokságban jelentős helyet elfoglaló újpestiek vasárnap Temesváron vendégszerepelnek a Kinizsi ellen. Az UTE összeállítását a következők: Beneda, Fogl II., Fogl II., Csontos, Lutz II., Wilhelm I., Künstler, Wilhelm II., Jeszmas, Jakube, P. Szabó. A csapatösszeállítás érdekessége az, hogy Csontos, az eddigi balösszekötő vasárnapi teljesítménye alapján a jobbhalf posztján fog szerepelni.

Gramofon és lemez

nagy raktára

Lepage zeneműraktár

Kérjen jegyzéket

Tavaszi
újdonságok

megerkeztek

NEUMANN M. Cluj férfi- és
fiu-ruha áruhaza,
Piata Unirii 14.

Mégis csak legjobb a késnélküli

„IDEAL”

borotváló por,
mely az ország területén
higieniaszempontból a legjobban
elismert borotváló szer,
az arcot nem marja,
az arcot nem marja,
kellemes hatást hagy utána. Ovakodjunk az ár-
talmas utánzatoktól. Csak az „IDEAL”, felirású
a valódi. Mindenütt kapható. Egyedüli készítője:Reszling József
fodrász

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Satmari egyedárusítója Imperial parfümerie,
Calea Traian No 2.

Hirdessen az Uj Keletben

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

Cluj, Piata Unirii 7. szám. — **Fiókjai:** Dés, Dicsőszentmárton, Gyulaféhevár és Marosvásárhelyen. **Saját tőkéi 77 millió lej.** — **Affiliált intézetei:** Tordaaranyos-Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyvend, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Keresztúron, Szászregényvidéki Takaré- és Hitel r.-t. Szászregényben és népbank r.-t. B.-hunyadon. **Minden bankügyletet legelőnyösebben végez.** Engedélyezett devizahely. Aruraktárai a vasút mellett.

Megjelent

a „HERMFS”

legújabb kiadásu, nyári

Vasuti Mentrend könyve

(Érvényes 1927. május 15-től)

A CFR. összes vonatjainak pontos menetrendjén kívül tartalmazza:
az összes tudnivalókat a CFR. utazási szabályzatábólA személy-, gyors- és expresszvonatok menetjegyek árait. — A bérlet-
jegyek váltásának szabályait és árait. — Személypodgyász, kutyák szállí-
tásának szabályait és árait. — Külön fülkékre, betegek szállítására, háló-
kocsiban való utazásra, hordárok díjazására vonatkozó tudnivalókat. —Állami hivatalnokok-, nyugdíjasok, hadirokkantak (özvegyek, árvák, vakok),
egyetemi hallgatók, tanulók és tanulóányok, bírósági szakértők és tanuk
részére nyújtandó menetdíj kedvezményeket. — Utlevelek beszerzéséhez
szükséges tudnivalókat. Autóbuszjáratok menetrendjeit. Uj postai díjszabá-
sokat. Bucuresti utmutatót. Stb. stb. — A teljes szöveg

román és magyar nyelven!

A 120 oldalas könyv ára csak 50 lei. Kapható az összes állomásokon,
könyvkereskedésekben és trafikokban.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betű-
vel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állást-
keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja
előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk
ha portóbélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja
250 lej, előfizetőknek 150 lej.****Ferencz József-uton,** zsidó
uricsaládnál két intelligens
fiatalember butorozott
szobát kaphat, esetleg tel-
jes ellátással. Cím a ki-
adóban.**Kerekek egy jobb család-
ból való zsidó leányt,** aki
ért a gyerekek oktatásá-
hoz és háztartásban is jár-
tas, mint családtagnak te-
kinthető. Cím: Műmalom,
Borgó-Prund. 2641**Uioarán (Marosújvár) a
rég híres Weisz-féle
בשר אש תשר** étterme, teljes
felszereléssel az évadra
kiadó. Értekezni Weisz
Fülöpnél, Uioarán. 2671**Monostori-uton kiadó egy
szoba 2 fiatalembernek.
Cím a Kadima nyomdában
Str. Baron L. Pop 10.****Okleveles szeszőző**
azonnali alkalmazást nyer-
het. Bizonyítványok má-
solatban csatolandók, nem
küldjük vissza. Igények
közlendők. — Szeszgyár,
Domnesti, posta Seretel,
Jud. Nasaud. 2679**Djót, dióbelet veszek a leg-
magasabb napi árban,
Becsky, Hosszu-u. 1.** 2684

Barzel

fierarie
vasüzletCluj-Kolozsvár
P. M. Viteaz 13.Telefon
10-43Szerkesztőség, kiad
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Bar
L. Pop (Brassai-utca)

Telefon:

Szerk. és kiadóhivatal
9-77

Zs. N. Sz. — — — 2

Egyes szám ára pá
advaron és vidéken 5
Bukarestben is 5

1927 május 14 Sz

Béke és o

Szinte nem is e
annak, amikor még
nélkül alkotmányos
gében éltünk. A há
teles állapotok által
szabadságjogokkal
több mint hat eszt
a háborút, hanem a
forradalmakat is véA szakadatlanul
sulyosabban kell ny
állampolgári önzert
kivételes állapotot
egész természetes h
és az állampolgárok
rata nem talált ki
monstrálására, hogy
ban és a tételes tör
badságjogaihoz.Bizonyos, hogy
képviselő, ha későn
legalkalmasabb kif
lakossága kollektiv
menti iniciatívából
jesztett be az ostro
zésnek a hadsereg
sétől számított viss
Mirto képviselő a l
sorakoztatja fel ann
ostromállapotról sz
1917 augusztusában
klauzulával, hogy
tása után megszűn
automatikusan megNem is lehet az
állt-e az európai bé
megdönthetetlenül é
és így nincs is joga
get felemészto és a
nézve rengeteg szek
állapotot továbbraMert mit jelent
pot? Jelenti elsősor
nek lassu haldoklás
rendelkezései miatt
szolgált jótékony
olyan körülményes
nak alávetve, ha
nyeket akarnak ta
felére csökken ezek
jából is annyira fo
nak aktivitása. Ni
lapot szigorú ellen
a sportegyesületek,
dományos, vagy kul
mindegyikének vég
tartó hivatali kil
megnyilatkozásra a
rezn.De ez még csa
enyhébbik oldala.
hogy még az egész
nagy részét is kivés
bírósgok hatáskör
szigorúval sujt le o
normális körülmény
hágás számba met
azoknak a pörökne
lamellenes büncsel
egyek hadbírósgok
bírósgok elé kerül
péstől kezdve, hat
az összes olyan ap
csak egy atomnyi
hadbírósg itélkezil
pörökben is, noha
gosan és precizen